

IVO-O (karterend) en IVO-P

Molenstraat, Soest gemeente Soest (UT).

november 2018
Versie 2.0 definitief

In opdracht van:
Gemeente Soest

Colofon

Laagland Archeologie Rapport 211

IVO-O (karterend) en IVO-P Molenstraat Soest, gemeente Soest (Ut.)

Auteurs: J.A.M. Oude Rengerink & J. de Gruil

In opdracht van: Gemeente Soest

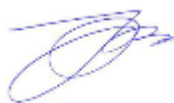
Foto's en tekeningen: Laagland Archeologie

Status rapport: Versie 2.0 definitief

Controle: E.W. Brouwer

Autorisatie: J.A.M. Oude Rengerink

ISSN 2468-4759

Laagland Archeologie V.O.F
Virulyweg 21F
7602 RG Almelo

Tel 06 - 49 88 34 03

E-mail: info@laaglandarcheologie.nl
KvK-Nummer: 60294418

© Laagland Archeologie V.O.F, Almelo, 28 november 2018

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Laagland Archeologie V.O.F. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

Laagland Archeologie heeft op 13 september 2018 een archeologisch onderzoek uitgevoerd in de vorm van een proefsleuvenonderzoek en een karterend booronderzoek aan de Molenstraat te Soest, gemeente Soest. Het onderzoek vond plaats vanwege de geplande bouw van een woningcomplex voor dementerende ouderen.

Het onderzoek is uitgevoerd op basis van de resultaten van een eerder uitgevoerd booronderzoek, dat heeft uitgewezen dat de bodem in delen van het bouwterrein nog intact is en dat archeologische resten zijn te verwachten. Het doel van dit proefsleuvenonderzoek is het karteren en waarderen van eventueel aanwezige vindplaatsen in het plangebied. De karterende boringen zijn gezet omdat een proefsleuvenonderzoek nog niet mogelijk was vanwege het huidige gebruik als volkstuinencomplex.

Strikt genomen is er sprake van een vindplaats vanwege de aanwezigheid van sporen en vondsten. Het gaat bij de meeste sporen en vondsten om een datering in de nieuwe tijd, een periode waarin het onderzoeksgebied deel uitmaakte van het grotere bouwlandareaal van de Soester Eng. In dat opzicht kunnen deze sporen gerelateerd worden aan landbouwactiviteiten in de nieuwe tijd.

Slechts spoor S4 is ouder en dateert uit de middeleeuwen. Gezien het ontbreken van contemporaine sporen en vondsten in de proefsleuf is het niet waarschijnlijk dat er sprake is van een middeleeuwse huisplaats. Het zou evengoed een spoor kunnen zijn dat samenhangt met landbouwactiviteiten.

Gezien het ontbreken van oudere vondsten tijdens het karterend booronderzoek is de kans gering dat er in het overige deel van het plangebied (waar geen proefsleuven gegraven konden worden) een oudere vindplaats (van vóór de nieuwe tijd) aanwezig is. Een waardering is derhalve niet aan de orde.

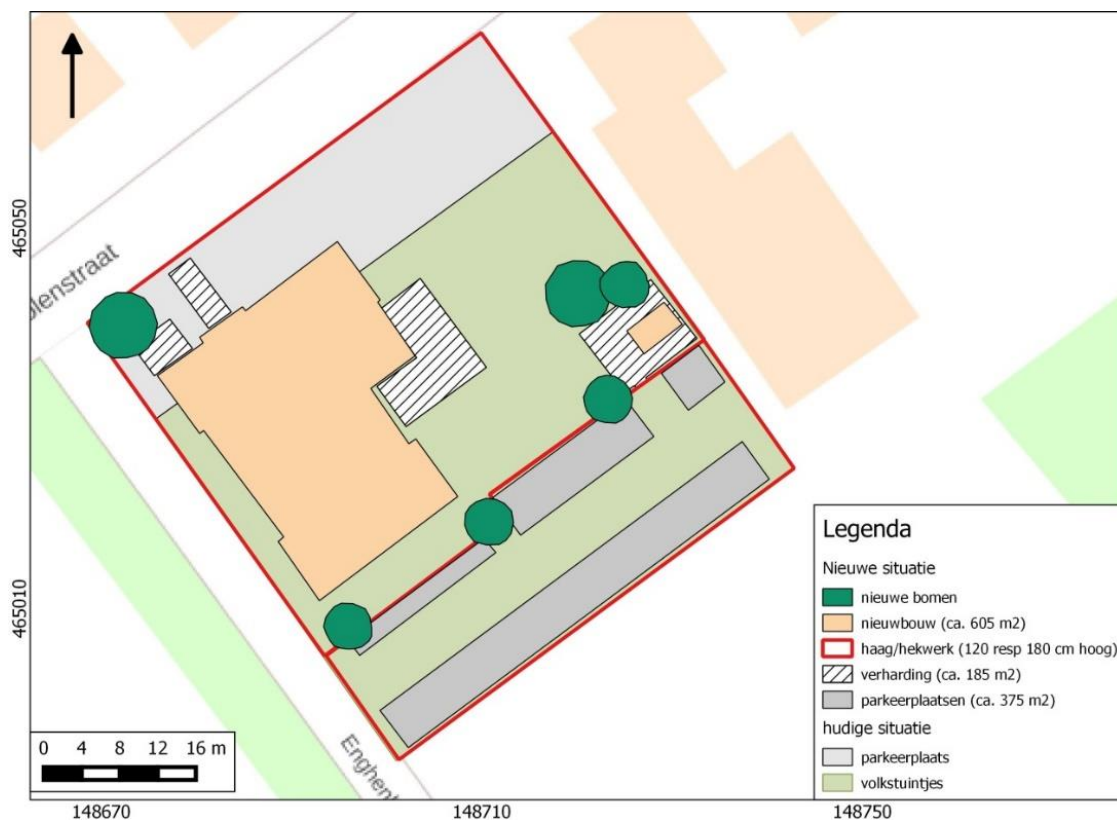
Gezien de bevindingen adviseert Laagland Archeologie om geen verder onderzoek te laten uitvoeren en het plangebied vrij te geven voor de geplande ontwikkeling.

Samenvatting	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding onderzoek	5
1.2 Afbakening onderzoeksgebied	6
1.3 Administratieve gegevens	6
2 Onderzoeksopdracht	8
2.1 Resultaten voorgaand onderzoek	8
2.2 PvE en onderzoeksvragen	8
2.3 Vraagstelling met betrekking tot het onderzoeksgebied	9
2.4 Gespecificeerde archeologische verwachting	9
2.5 Evaluatierapport	10
2.6 Randvoorwaarden of beperkingen	10
3 Veldonderzoek	12
3.1 Onderzoeksmethodiek	12
3.2 resultaten: lithologie, lithogenese en bodemontwikkeling	13
3.2.1 Lithologie, lithogenese en bodem	13
3.2.2 Interpretatie lithologie en bodemopbouw	15
3.3 Resultaten: archeologie	15
3.3.1 Sporen en structuren	15
3.3.2 Vondsten	16
3.3.3 Synthese sporen en vondsten	17
4 Onderzoeksvragen, conclusie & advies	19
4.1 Onderzoeksvragen	19
4.2 Conclusie	20
4.3 Advies	20
5 Literatuur en bronnen	21
BIJLAGE 1 AMZ-cyclus	22
BIJLAGE 2 Archeologische perioden	23
BIJLAGE 3 Sporen- & lagenlijst	24
BIJLAGE 4 Vondstenlijst	25
BIJLAGE 5 ASK Put 1	26
BIJLAGE 6 Boorstaten	27

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING ONDERZOEK

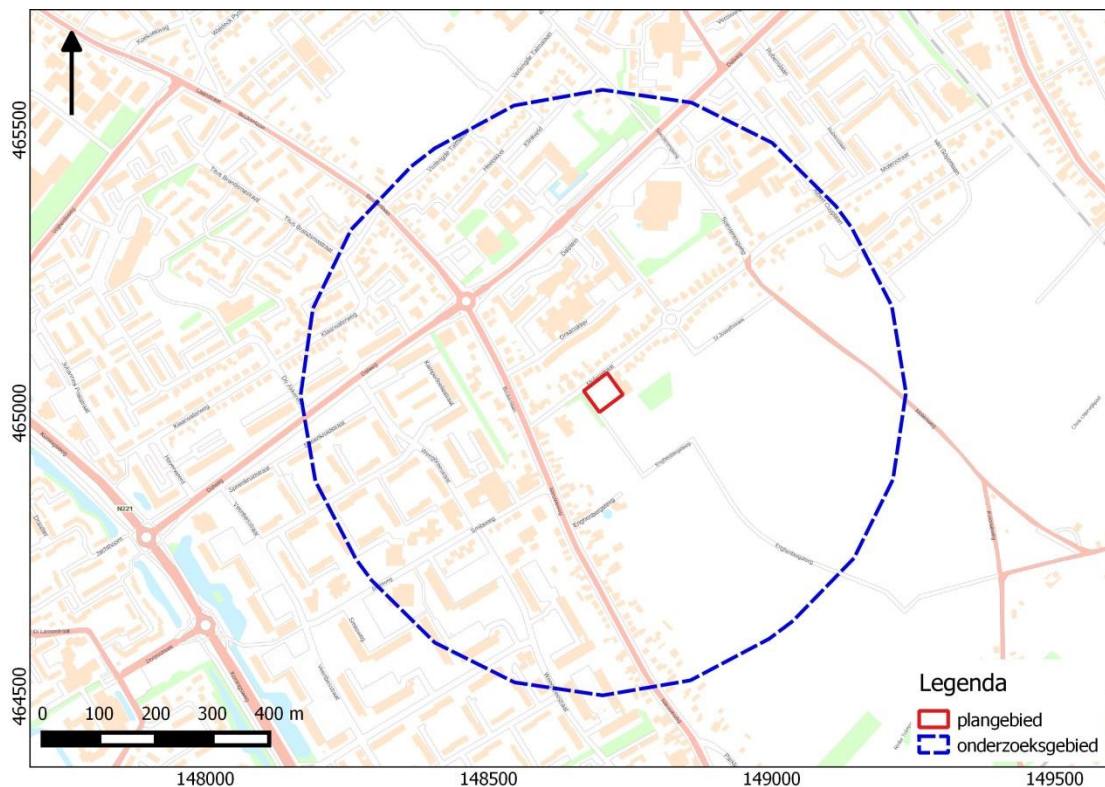
De aanleiding tot het onderzoek vormt de geplande bouw (zie afbeelding 1) van een woningcomplex voor dementerende ouderen aan de Molenstraat, te Soest (Utrecht). Het terrein is momenteel nog deels bebouwd. Met toekomstige bouwwerkzaamheden wordt grondverzet uitgevoerd. Hierdoor kunnen eventueel in de bodem aanwezige archeologische resten worden aangetast. In een eerder stadium is een inventariserend veldonderzoek – verkennende fase uitgevoerd. Dit onderzoek heeft uitgewezen dat de bodem in delen van het bouwterrein nog intact is en dat archeologische resten zijn te verwachten. Het uit te voeren proefsleuvenonderzoek is een vervolg op het eerder uitgevoerde onderzoek. Het doel van het onderzoek is het karteren en waarderen van eventueel aanwezige vindplaatsen in het plangebied.

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied incl. de geplande ingrepen.

1.2 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

Het plangebied betreft de Molenstraat in Soest, gemeente Soest (zie afbeelding 2). Het plangebied heeft een omvang van 2450 m².

Afbeelding 2. Plan- en onderzoeksgebied weergegeven op de topografische kaart.

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	
Provincie	Utrecht
Gemeente	Soest
Plaats	Soest
Toponiem	Molenstraat
Laagland Archeologie projectnummer	SOMO1801
Datum conceptrapportage	25 oktober 2018
Goedkeuring bevoegde overheid	13-11-2018
Datum definitief rapport	28-11-2018
XY-coördinaten	149709/465071

	148737/465033
	148695/465001
	148668/465039
Oppervlakte plangebied	2450 m ²
Kaartblad	34W
Datering	n.v.t.
Complextype	n.v.t.
Onderzoeksmeldingsnr.	4634978100
AMK-terrein	n.v.t.
Vondstmeldingsnr.	n.v.t.
Type onderzoek	IVO-O en IVO-P
Opdrachtgever	Gemeente Soest
	contactpersoon: Mevr. O. de Man
Bevoegde overheid	Gemeente Soest
Adviseur namens bevoegde overheid	Dhr. M. Verhamme
Beheer documentatie	Bibliotheek RCE archief Laagland Archeologie vof Provinciaal Archeologisch Depot Utrecht
Uitvoerder	Laagland Archeologie vof Virulyweg 21F 7602 RG Almelo 06 - 49 88 34 03
Projectleider	J.A.M. Oude Rengerink Hans.ouderengerink@laaglandarcheologie.nl

Tabel 1. Objectgegevens.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de gemeentelijke richtlijnen ten aanzien van archeologisch onderzoek.¹

¹ Gemeentelijke richtlijnen voor Archeologisch Veldonderzoek, versie 2017.

HOOFDSTUK 2 ONDERZOEKSOPDRACHT

2.1 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

In september 2017 heeft Laagland Archeologie een Bureauonderzoek en een Inventariserend veldonderzoek – verkennende fase uitgevoerd.² Op grond van het bureauonderzoek wordt een plaggendek in het plangebied vermoed, onderdeel van de Soester Eng. Bekend is dat hier resten uit de periode neolithicum – bronstijd en middeleeuwen zijn aangetroffen. Deze resten worden ook in het plangebied verwacht. Het plangebied grenst aan een AMK-terrein van zeer hoge archeologische waarde. Voor zover bekend is maar een klein deel van het terrein bebouwd geweest in de vorige eeuw. Op grond van de gebruiksgeschiedenis worden dan ook geen diepgaande verstoringen verwacht. Het verwachtingsmodel van het bureauonderzoek is getoetst en aangevuld door middel van een inventariserend veldonderzoek – verkennende fase. Daarbij zijn negen boringen verspreid over het terrein gezet. In de meeste boringen is sprake van een deels intact plaggendek. Daarnaast zijn in diverse boringen sporen van bodemvorming onder het plaggendek aangetroffen, een teken dat de natuurlijke ondergrond tenminste deels intact is.

Op basis van de resultaten van het voorgaand onderzoek is aanvankelijk vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van karterende boringen. De adviseur van de bevoegde overheid heeft geadviseerd een proefsleuvenonderzoek uit te voeren, gecombineerd met karterende boringen.

2.2 PvE EN ONDERZOEKSDOEL

Onderzoeksdoel

Het archeologische onderzoek is uitgevoerd op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd PvE.³ Het proefsleuvenonderzoek en het karterend booronderzoek heeft tot doel gegevens te verkrijgen om de archeologische verwachting te toetsen en eventueel aanwezige vindplaatsen op te sporen en te waarderen. Op basis van de waardering kan de behoudenswaardigheid van de vindplaats binnen het plangebied worden vastgesteld.

² Brouwer, 2018

³ De Raad, 2018

2.3 VRAAGSTELLING MET BETREKKING TOT HET ONDERZOEKSGBIED

Aangezien nog moet worden aangetoond of er een vindplaats aanwezig is, kan er nog geen specifieke complexgerichte vraagstelling worden opgesteld. De onderzoeksvragen zijn daarom algemeen van aard. De onderzoeksvragen uit het PvE zijn in hoofdstuk 4 van dit rapport opgenomen.

2.4 GESPECIFICEERDE ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Op basis van de verwachting uit het vooronderzoek kan onderstaande (verkorte) archeologische verwachting worden opgesteld. Het volledige verwachtingsmodel is beschreven in hoofdstuk 4 van het PvE.

Aard en ouderdom

In het vooronderzoek zijn geen indicaties voor een vindplaats gevonden. Vooralsnog dient te worden uitgegaan van een brede archeologische verwachting; In het plangebied worden resten verwacht vanaf het neolithicum tot en met de late middeleeuwen.

De brede archeologische verwachting heeft betrekking op resten behorend tot de complextypes 'niet opgehoogde nederzetting zonder stedelijk karakter' (voor de resten daterend uit de periode neolithicum – vroege middeleeuwen) en 'akker/tuin' (voor de resten uit de periode late middeleeuwen – nieuwe tijd).

Begrenzing en oppervlakte

Eventuele nederzettingen uit de steentijd hebben een omvang van 50 – 200 m² (kleine variant) of 200 – 1000 m² (middelgrote variant). Nederzettingen uit de periode bronstijd – middeleeuwen hebben meestal een omvang tussen 500 – 2000 m² (huisplaats) of meer dan 8000 m² (dorp).⁴

Structuren en sporen

Grondsporen bestaan meestal uit paalkuilen, greppels en afvalkuilen. Vanaf de late middeleeuwen werd meestal op poeren gefundeerd. Hierbij werden houten palen niet langer ingegraven, maar op grote stenen gezet. Meestal zijn sporen van dergelijke constructies niet of zeer moeilijk te traceren bij een opgraving.

Uiterlijke kenmerken

In het algemeen kenmerken de Utrechtse zandgronden zich door een zeer lage vondstdichtheid.

- *Anorganische artefacten*

⁴ Tol e.a., 2006

Artefacten kunnen bestaan uit (bewerkt) vuursteen, natuursteen, aardewerkfragmenten, verbrande leem, baksteen en metaal.

-Organische artefacten

Hout, houtskool en eventueel crematieresten/verbrand bot. Houtresten kunnen worden aangetroffen in diepere sporen in de grondwaterzone.

-Archeozoölogische en botanische resten

In diepere grondsporen in de grondwaterzone kunnen macrobotanische resten worden verwacht.

Archeologische stratigrafie en diepte van vondstlagen

In de meeste verkennende boringen is een plaggendek geconstateerd. Het plaggendek bereikt een diepte van max. ongeveer 90 cm –mv. De ouderdom van het plaggendek is niet bekend, maar vermoedelijk is deze vanaf de late middeleeuwen ontstaan. In de resterende B-, BC- of C-horizonten kunnen leesbare sporen aanwezig zijn, dergelijke vindplaatsen mogen als 'gaaf' beschouwd worden.

Mogelijke verstoringen

Delen van het plaggendek – met name op de locatie van het parkeerterrein – zijn vermoedelijk afgegraven. Daarentegen kan het oostelijk deel van het plangebied zijn opgehoogd. In de eerste helft van de vorige eeuw was het noordwestelijk deel van het plangebied bebouwd, waardoor ook hier met enige bodemverstoring is te rekenen. Niet bekend is tot welke diepte eventuele verstoringen reiken en of daarbij het archeologische niveau is aangetast. Bij het veldonderzoek is gebleken dat in veel volkstuinperceeltjes zitkuilen/opbergvoorzieningen zijn gegraven. Geconstateerd is dat deze in sommige gevallen een omvang van 2x2 m of meer kunnen hebben en soms meer dan 1 m –mv diep zijn.

2.5 EVALUATIERAPPORT

Een evaluatierapport is niet vereist. Voor uitwerking en analyse van monsters, bijzondere vondsten en te conserveren materiaal dient een voorstel opgesteld te worden dat door de regio-archeoloog en de opdrachtgever beoordeeld en geaccordeerd dient te worden. Dergelijke monsters en vondsten zijn echter niet verzameld en aangetroffen, een voorstel is dan ook niet opgesteld. Een selectierapport ten behoeve van de deponering is opgesteld en goedgekeurd door zowel het depot als het bevoegd gezag.

2.6 RANDVOORWAARDEN OF BEPERKINGEN

Het proefsleuvenonderzoek kon alleen worden uitgevoerd ter plaatse van de parkeerplaats van de volkstuinen. Het gebied van de volkstuinen was voor het graven van proefsleuven nog niet beschikbaar. In overleg met het bevoegd gezag is daarom besloten dat er in het gebied van de volkstuinen een karterend booronderzoek uitgevoerd zou

worden. Dit booronderzoek maakt integraal deel uit van de onderzoeksopdracht en is ook omschreven in het PvE.

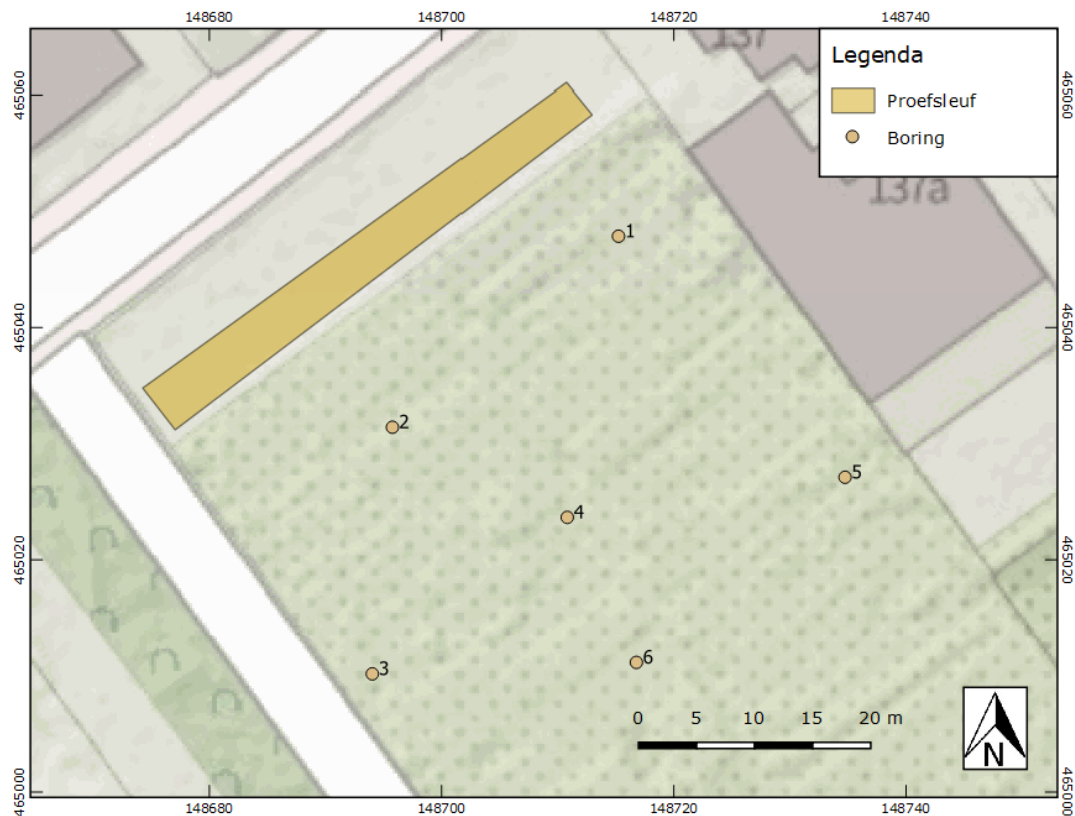
HOOFDSTUK 3 VELDONDERZOEK

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek, uitgevoerd op 13 september 2018, bestaat uit een proefsleuvenonderzoek ter plaatse van de bestaande parkeerzone. Vanwege de huidige beperkingen ter plaatse van het volkstuintencomplex kunnen er geen proefsleuven worden gegraven in de zone met volkstuinten. Vooralsnog is daarom besloten om in deze zone een karterend booronderzoek uit te voeren. De opzet van het onderzoek is besproken met de regio-archeoloog (dhr. M. Verhamme).

De proefsleuvenonderzoek is uitgevoerd conform de in het PvE gestelde methoden en technieken, met uitzondering van de voorgestelde ligging van de twee proefsleuven. De twee proefsleuven zouden in elkaars verlengde, met een tussenliggende ruimte van vier meter, worden aangelegd. In het veld is besloten om vanwege het uitvoeringstechnische gemak hiervan één lange proefsleuf te maken (zie afbeelding 3). Afgezien van deze wijziging zijn er bij het veldwerk geen afwijkingen van het PvE geweest.

In de zone met volkstuinten is een zestal karterende boringen gezet, gericht op het opsporen van nederzettingen met een matig hoge en hoge vondstdichtheid. De boringen zijn gezet in een verspringend grid met een tussenliggende afstand van 20 a 25m. Gezien de oppervlakte van het plangebied zou er kunnen worden volstaan met circa vijf boringen, afgaande van circa 20 boringen per hectare. De boringen zijn gezet met een Edelmanboor Ø 15 cm, waarna het opgeboorde materiaal is gezeefd en onderzocht op archeologische indicatoren. Afhankelijk van de bevindingen uit de karterende boringen dienden er rondom boringen met relevante archeologische indicatoren nog verdichtende boringen worden gezet. De bevindingen op basis van de eerste karterende boringen gaven echter geen aanleiding om verder verdichtende boringen te zetten.

Afbeelding 3: locatie van de proefsleuf en de boringen

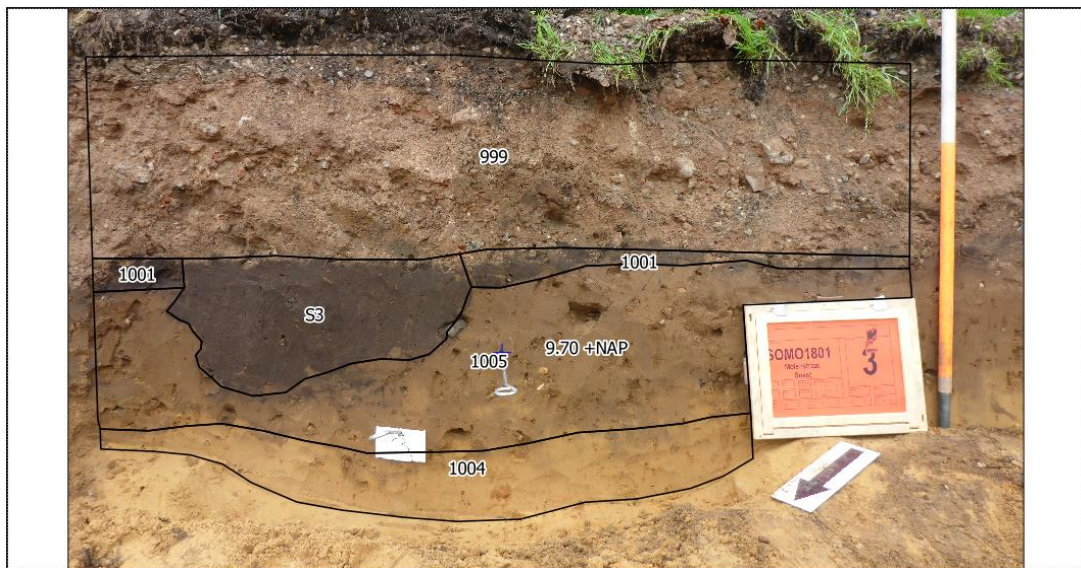
3.2 RESULTATEN: LITHOLOGIE, LITHOGENESE EN BODEMONTWIKKELING

3.2.1 LITHOLOGIE, LITHOGENESE EN BODEM

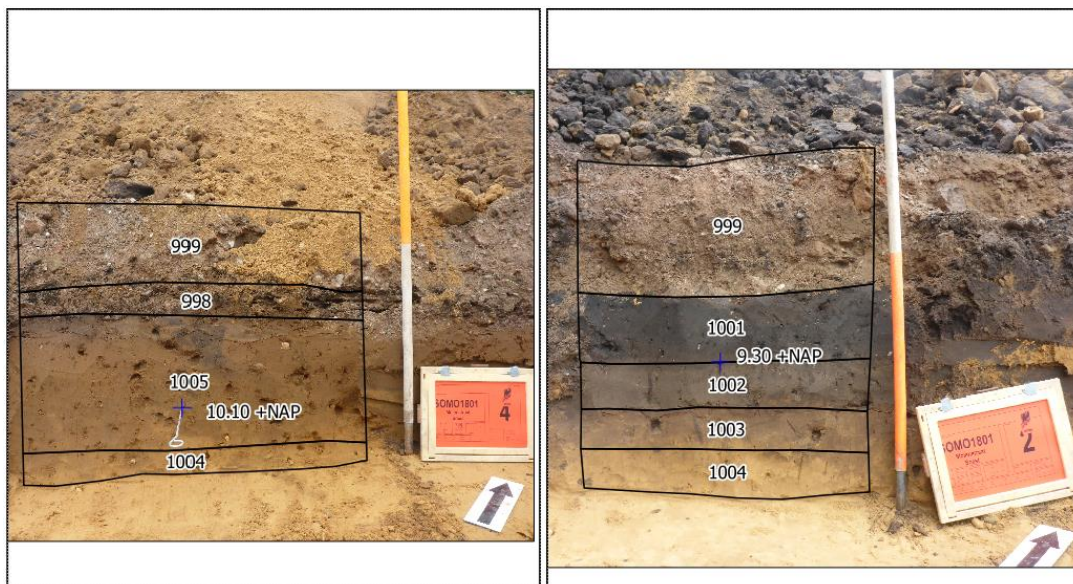
In de werkput zijn drie profielkolommen gedocumenteerd (zie bijlage 5 voor de locatie van de profielen en afbeelding 4 en 5 voor de profielopnames), aan de hand waarvan een volgende lithologische laagopbouw duidelijk wordt: binnen de proefsleuf is de bovenlaag tot circa 40-50 cm verstoord (laag 999 en laag 998). In de profielen 102 en 103 is onder deze verstooring nog een restant van een plaggendak aangetroffen van 5 tot 10 cm dik (laag 1001). Dit plaggendek is in profiel 101 niet waargenomen, wel in de profielen 102 en 103. Vervolgens is in profiel 103 onder het plaggendek een oude akkerlaag waargenomen van 10 - 20 cm dik (laag 1002). Deze oude akkerlaag ontbreekt in de overige profielen.

Onder het plaggendek (profiel 102) of de oude akkerlaag (profiel 103) ligt een B-horizont van een moderpodzolbodem (lagen 1003 en 1005). Deze is lichtbeigebruin tot geelbeige en verloopt met een onscherpe ondergrens in de C-horizont (laag 1004)

De laagbeschrijvingen zijn opgenomen in bijlage 3.

Afbeelding 4: profiel 102 uit werkput 1.

Afbeelding 5: profiel 101 (links) en 103 (rechts) uit werkput 1.

Ten zuidoosten van de boringen is een zestal karterende boringen gezet. De boorprofielen zijn in bijlage 6 opgenomen.

Aan de hand van de boringen wordt de volgende lithologische laagopbouw duidelijk: inclusief de bouwvoor is er een 60 tot 75 cm dik donkerbruingrijs plaggendek aanwezig. Onder het plaggendek ligt in de boringen 1 t/m 4 een 15 tot 35 cm dikke grijsbruine, zwak humeuze laag die als een oude ontginningslaag wordt beschouwd. De begrenzing met het bovenliggende plaggendek is onscherp. In de boringen 5 en 6 ontbreekt deze laag; in boring 5 is een meer gemengde laag aanwezig waarin de horizonten B en C gemengd zijn maar niet geheel gehomogeniseerd. Vermoedelijk is dit een menglaag die bij de ontginning van de eerste akkerfase is ontstaan. Een dergelijke laag of een oude akkerlaag ontbreekt in boring 6. In deze boring ligt het plaggendek direct op een ongeroerde BC-horizont. In de boringen 1, 2, 4, 5 en 6 zijn onder het antropogene dek

(plaggendek, oude akkerlaag en menglaag) B- of BC-horizonten van een vermoedelijke (deze laten zich in boringen minder goed herkennen) moderpodzolbodem aanwezig. In boring 5 zijn in de B-horizont sporen van houtskool aangetroffen.

3.2.2 INTERPRETATIE LITHOLOGIE EN BODEMOPBOUW

Op basis van het voorgaande onderzoek zou er sprake zijn van een dik plaggendek op keizand. Ter plaatse van de proefsleuf is het plaggendek sterk afgetopt en is er nog slechts een restant van dit dek aanwezig. Het is vrijwel zeker afgegraven voor de aanleg van de parkeerplaats waarbij er een pakket puingranulaat is aangebracht. Onder het plaggendek is zowel in de proefsleuf als in de boringen 1 t/m 4 een oude akkerlaag aanwezig. De onderliggende natuurlijke bodem, waarin de eerste ontginning heeft plaatsgevonden, is van nature een moderpodzolbodem. De oudst mogelijke datering van het plaggendek op basis van vondsten uit de boringen is in de late middeleeuwen.

3.3 RESULTATEN: ARCHEOLOGIE

3.3.1 SPOREN EN STRUCTUREN

Proefsleuf

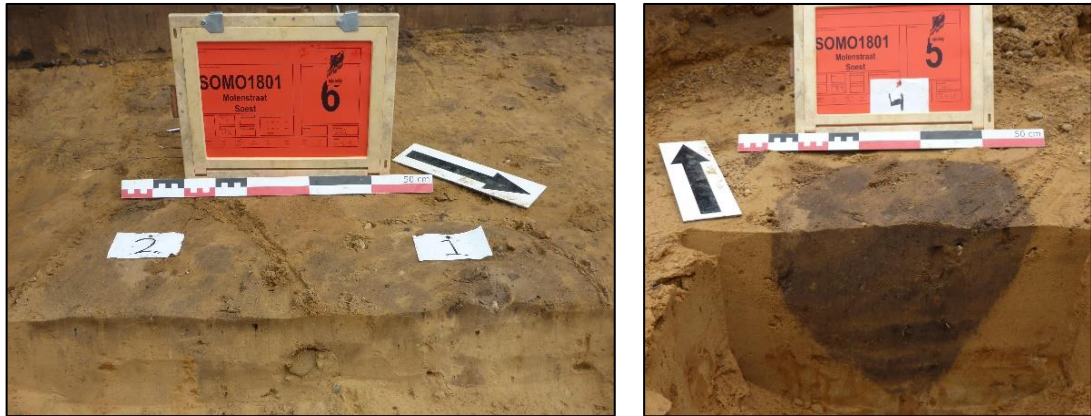
In de proefsleuf (afbeelding 6) is een gering aantal sporen gedocumenteerd. Tijdens de aanleg zijn vier sporen waargenomen en gedocumenteerd (S1 t/m S4). Na couperen van de sporen (zie afbeelding 7) blijkt dat S1 en S2 waarschijnlijk behoren tot de onderkant van de laag 1003. In profiel 102 is S3 gedocumenteerd; deze kuil (zie afbeelding 4) is gegraven door de oude bouwvoor (laag 1001) en vervolgens afgedekt door de recente verstoringen. Uit dit

spoor, geïnterpreteerd als kuil, is geen vondstmateriaal aangetroffen. De relatief scherpe begrenzing en het feit dat deze door de voormalige bouwvoor is gegraven, doet vermoeden dat het spoor een vrij jonge datering heeft. In het noordoosten van de proefsleuf is het laatste spoor aangetroffen (S4). Dit spoor is gecoupeerd (zie afbeelding 7) en geïnterpreteerd als paalkuil, met een iets gelaagde vulling. De vulling komt enigszins overeen met de bovenliggende oude akkerlaag. Ook in dit spoor is geen vondstmateriaal aangetroffen, maar de scherpe begrenzing doet vermoeden dat dit spoor waarschijnlijk niet uit de prehistorie of de Romeinse tijd dateert maar jonger is. Het zou dan kunnen gaan om een datering in de vroege of de late middeleeuwen. Omdat spoor 4

Afbeelding 6. Overzichtsfoto proefsleuf

nog niet zichtbaar was bij het verwijderen van het plaggendek en qua kleur en textuur ook geen kenmerken van dit dek heeft moet het ouder zijn dan het plaggendek. Een datering na de late middeleeuwen is daarmee uitgesloten.

Afbeelding 7. Coupes van de sporen 1 en 2 (links) en 4 (rechts).

Een vijftal recente sporen (S999) is aangetroffen: het gaat in twee gevallen om sleuven van (oude) kabels en leidingen en in drie gevallen om kuilen. De kuilen bevatten onder andere plastic en recent baksteen. De sporen zijn ingemeten maar verder niet gecoupeerd en/of gefotografeerd.

Interpretatie sporen en structuren

Zoals reeds beschreven zijn van de vier sporen er twee afgevallen (S1 en S2); deze blijken te behoren tot de bovenliggende laag (1003). De overige twee sporen, S3 en S4, zijn geïnterpreteerd als (paal)kuil. Deze twee sporen liggen geïsoleerd van elkaar. Spoor S3 bevatte de vulling van het plaggendek is daarmee vrijwel zeker in de nieuwe tijd ontstaan. Spoor S4 dateert waarschijnlijk uit de vroege of de late middeleeuwen en kan misschien duiden op de aanwezigheid van een structuur van een gebouw met paalfundering uit de genoemde periode waarvan de overige sporen zich buiten de proefsleuf bevinden.

3.3.2 VONDSTEN

Uit de proefsleuf zijn geen vondsten verzameld. De geringe hoeveelheid vondsten is aangetroffen in de boringen. Het aardewerk is gedetermineerd door T. Spitzers. Het betreft in alle gevallen keramiek (zie afbeelding 8). In boring 4 is een vijftal fragmenten industrieel wit aardewerk (V1) aangetroffen, daterend uit de 19^e - 20^e eeuw. In boring 5 is eveneens een fragment industrieel wit aardewerk aangetroffen, daterend uit dezelfde periode (V2). In boringen 6 is een fragment roodbakkerend geglaazuurd aardewerk (V2) aangetroffen, daterend uit de 17^e - 19^e eeuw. De vondsten V1 en V2 zijn afkomstig uit het plaggendek. Het fragment roodbakkerend aardewerk (V3) is aangetroffen op de grens van het plaggendek en de C-horizont. De vondstenlijst is als bijlage 4 opgenomen in dit rapport.

Afbeelding 8. De vondsten uit de boringen 4, 5 en 6 (V1 t/m V3). De rechter scherf, V3, is van twee kanten gefotografeerd. Schaalbalk in centimeters.

Mevrouw A. Buiskool, een omwonende die een moestuin heeft ter hoogte van de karterende boringen, heeft in de loop der jaren vondstmateriaal verzameld bij het graven in haar volkstuin. Het betreft fragmenten bouwaardewerk, aardewerk, pijpaaarde en glas, afkomstige uit de bovenste lagen van de moestuin. Het materiaal dateert uit de nieuwe tijd, met enkele fragmenten die mogelijk nog uit de late middeleeuwen kunnen dateren. Gezien de laatstgenoemde vondst, kan het begin van het ontstaan van het plaggendek mogelijk aan het einde van de late middeleeuwen worden gedateerd, hetgeen overigens ook algemeen wordt aangenomen voor het ontstaan van plaggendekken.

Het vondstmateriaal (V1 t/m V3) is, na beschrijving en foto-opname in dit rapport, verwijderd conform het goedgekeurde selectierapport. Het materiaal zal dan ook niet worden overgedragen aan het Provinciaal Depot Utrecht.

3.3.3 SYNTHESE SPOREN EN VONDSTEN

Strikt genomen is er sprake van een vindplaats vanwege de aanwezigheid van sporen en vondsten. Het gaat bij de meeste sporen en vondsten om een datering in de nieuwe tijd, een periode waarin het onderzoeksgebied al deel uitmaakte van het grotere bouwlandareaal van de Soester Eng. In dat opzicht kunnen deze sporen gerelateerd worden aan landbouwactiviteiten in de nieuwe tijd.

Slechts spoor S4 is ouder maar en dateert uit de middeleeuwen. Dit spoor kan mogelijk deel uitmaken van een structuur van een gebouw of constructie met paalfundering die zich buiten de proefsleuf uitstrekt. Gezien het ontbreken van contemporaine sporen en vondsten in de proefsleuf is het mogelijk dat er sprake is van een middeleeuwse huisplaats maar de aanwijzing daarvoor is bij de huidige staat van onderzoek nog behoorlijk mager. Het zou evengoed een spoor kunnen zijn dat het gevolg is van landbouwactiviteiten. In het gebied dat is onderzocht door middel van boringen zijn in het plaggendek vondsten uit de nieuwe tijd aangetroffen. Dit gaat vrijwel zeker om materiaal

in secundaire context, aangevoerd met plaggenmest en van elders afkomstig. Alleen de sporen van houtskool die in boring 5 zijn aangetroffen zouden een aanwijzing kunnen zijn voor een vindplaats die dateert voor de periode van het ontstaan van het plaggendek, dus in ieder geval voor de nieuwe tijd.

Gezien het ontbreken van oudere vondsten uit het karterend booronderzoek wordt de kans klein geacht dat in het overige deel van het plangebied waar geen proefsleuven gegraven konden worden, een oudere vindplaats (voor de nieuwe tijd) aanwezig is, maar met de gehanteerde onderzoeksmethode is dat niet met zekerheid te stellen. Zoals in het begin van deze paragraaf is gesteld is er strikt genomen sprake van een vindplaats maar wanneer de nieuwtijds sporen in de proefsleuf en de vondsten uit het plaggendek bij de boringen worden weggelaten, resteert nog een enkel spoor uit de proefsleuf en de sporen van houtskool in boring 5.

HOOFDSTUK 4 ONDERZOEKSVRAGEN, CONCLUSIE & ADVIES

4.1 ONDERZOEKSVRAGEN

1. *Zijn er in het onderzoeksgebied vindplaatsen met archeologische sporen en resten aanwezig?*

In het onderzoeksgebied is een vindplaats aanwezig. Afgezien van één aangetroffen spoor en sporen houtskool in een enkele boring gaat het echter voor het overige om sporen en vondsten die zijn te relateren aan landbouwactiviteiten in de nieuwe tijd, hetgeen gezien de ligging op het oude bouwlandcomplex van de Soester Eng voor de hand ligt.

2. *Wat is de aard (complextype), omvang, ligging (horizontaal en verticaal) en fysieke kwaliteit daarvan?*

De sporen uit de nieuwe tijd duiden op landbouwactiviteiten direct voorafgaand en tijdens de vorming van het plaggendek. Het enige oudere spoor dateert uit de vroege of de late middeleeuwen. Het kan duiden op een structuur die zich voor het overige buiten de proefsleuf bevindt. De sporen van houtskool die boring 5 onder het plaggendek zijn aangetroffen vormen een summiere aanwijzing voor menselijke activiteiten voorafgaand aan het ontstaan van het plaggendek. Wanneer de vondsten uit de nieuwe tijd buiten beschouwing worden gelaten (deze liggen in secundaire context) zijn de aanwijzingen voor een vindplaats daardoor zeer summier en te gering om verder nog het complextype, omvang en ligging en de fysieke kwaliteit te kunnen bepalen. Voor zover er dan al gesproken kan worden over een vindplaats, zijn de aanwijzingen te gering voor een waardering daarvan.

3. *Uit welke periode dateren deze?*

4. *Wat is de waardestelling middels de KNA-waarderingscriteria? Is de vindplaats behoudenswaardig?*

Niet van toepassing, er is geen vindplaats aangetroffen.

4.2 CONCLUSIE

Geconcludeerd kan worden dat er bij het proefsleuvenonderzoek geen sporen en/of vondsten zijn aangetroffen behorend tot een vindplaats.

4.3 ADVIES

De resultaten van het proefsleuvenonderzoek en de karterende boringen geven geen aanleiding voor het uitvoeren van een vervolgonderzoek. Laagland Archeologie adviseert daarom om het terrein voor de geplande ontwikkeling vrij te geven.

LITERATUUR EN BRONNEN

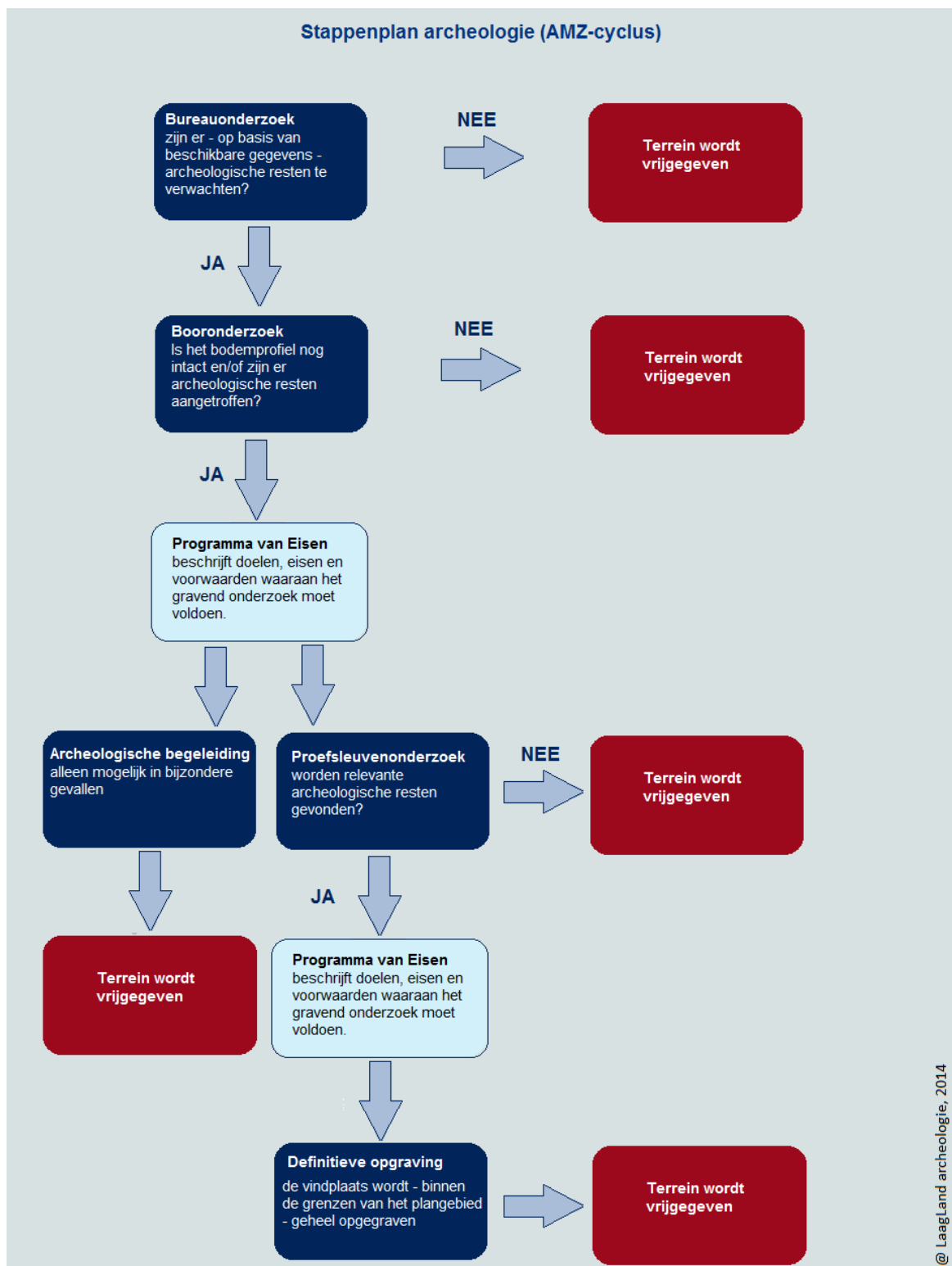
Brouwer, E.W., 2018: *Inventariserend veldonderzoek - verkennende fase Molenstraat te Soest, gemeente Soest (UT)*, Almelo (Laagland Archeologie Rapport 109).

Raad, J.H.M. de, 2018: *Programma van Eisen Molenstraat Soest, gemeente Soest (UT)*, Almelo.

Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen, M. Verbruggen, 2006: *Leidraad inventariserend veldonderzoek: Deel: Karterend booronderzoek*. SIKB, Alphen aan den Rijn.

Tolsma, J. en P.C. Teekens, 2011. *Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven in het plangebied "Molenschot" te Soest, gemeente Soest (Utrecht)*. Archeologische Rapporten Oranjewoud 2011/100. Heerenveen.

BIJLAGE 1 AMZ-CYCLUS

BIJLAGE 2 ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

Archeologische perioden			Datering	
Nieuwe tijd		C	1795	
		B	1650	
		A	1500	
Middeleeuwen		Laat	1250	
		Vol	1050	
		vroeg	Ottoons	900
			Karolingisch	725
			Merovingisch	450
Romeinse tijd		Laat	270	
		Midden	70 na Chr.	
		Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250	
		Midden	500	
		Vroeg	800	
	Bronstijd	Laat	1100	
		Midden	1800	
		Vroeg	2000	
	Neolithicum	Laat	2850	
		Midden	4200	
		Vroeg	4900/5300	
	Mesolithicum	Laat	6450	
		Midden	8640	
		Vroeg	9700	
	Paleolithicum	Jong	35.000	
		Midden	250.000	
		Oud		
© Monolithisch archeologie 2013				

BIJLAGE 3 SPOREN- & LAGENLIJST

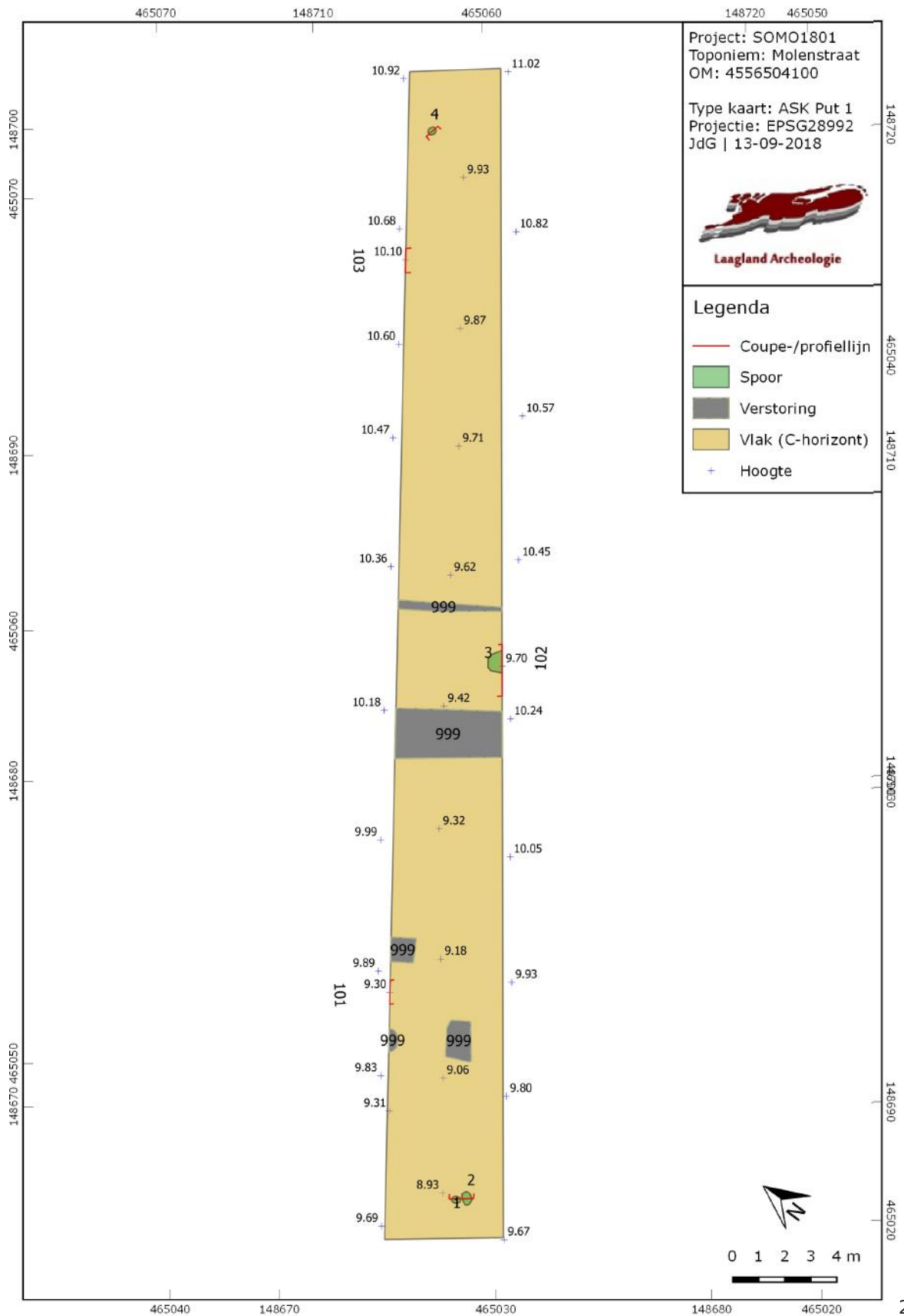
Put	Vlak	Spoor	Grondspoor type	Gecoupeerd	Gefotografeerd	Getekend	Diepte in cm
1	1	1	Grondspoor/grondverkleuring	Ja	Ja	Ja	5
1	1	2	Grondspoor/grondverkleuring	Ja	Ja	Ja	5
1	1	3	Kuil	Ja	Ja	Ja	30
1	1	4	Paalgat/paalkuil	Ja	Ja	Ja	30
1	1	999	Recente verstoring	Nee	Nee	Nee	-

Laag	Textuur	Mediaan	Kleur	Insluitsels	Humus	Laaginterpretatie
999	Zs1		XXX	Puin3		Recente verstoring
998	Zs1		XXX	Puin3		Recente verstoring
1001	Zs1	MF	DGR	Puin1		A-Horizont
1002	Zs1	MF	GR		H1	A-Horizont opgebracht
1003	Zs1	MF	BRGR	Hk1		A-Horizont opgebracht/menglaag
1004	Zs1	MF	GE	Gd1		C-Horizont
1005	Zs1	MF	LBRGR	Gd1, Hk1	H1	A-Horizont opgebracht

BIJLAGE 4 VONDSTENLIJST

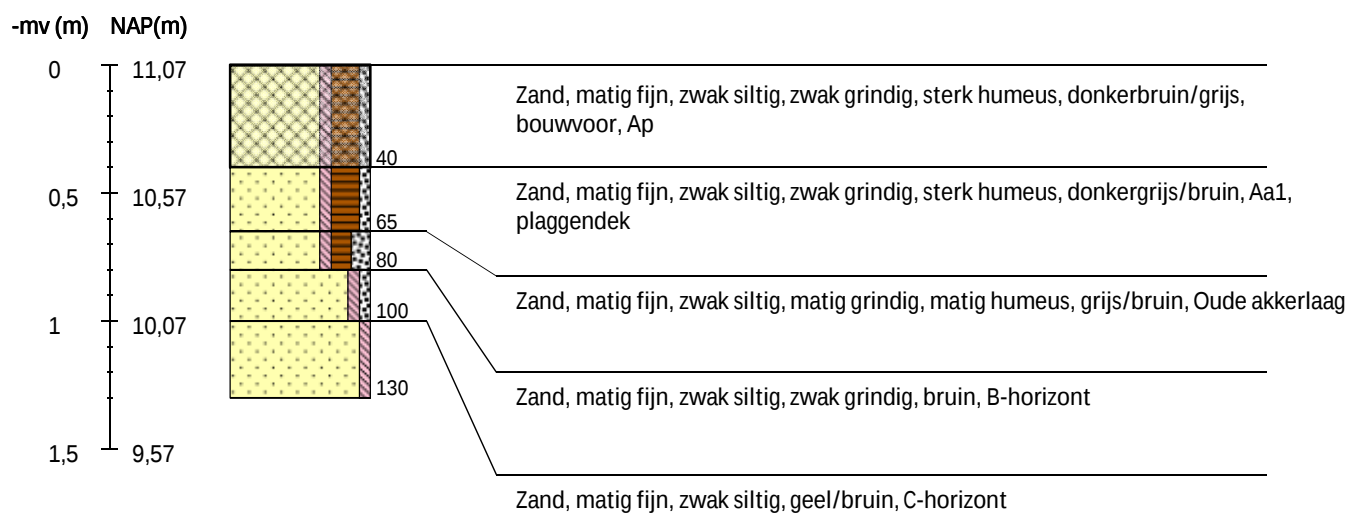
Vondstnummer	Context	Aantal	Gewicht	Materiaalcategorie	Artefacttype	Begindatering	Einddatering	Deselectie
1	Boring 4	5	16	KAW	Industrieel wit	NTM	NTL	Ja
2	Boring 5	1	1	KAW	Industrieel wit	NTM	NTL	Ja
3	Boring 6	1	19	KAW	Roodbakkend geglazuurd	NTV	NTL	Ja

BIJLAGE 5 ASK PUT 1

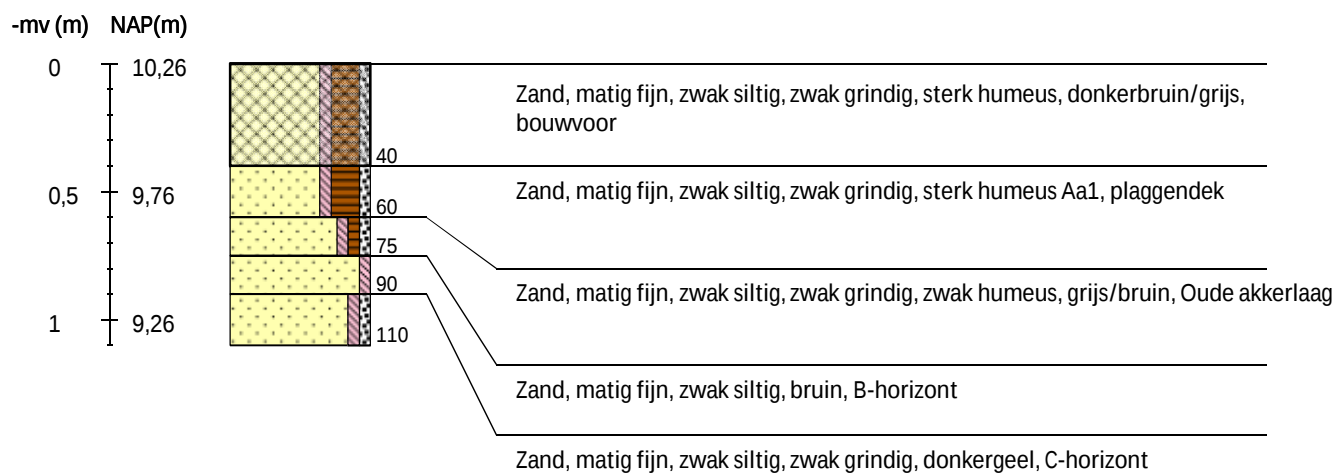

BIJLAGE 6 BOORSTATEN

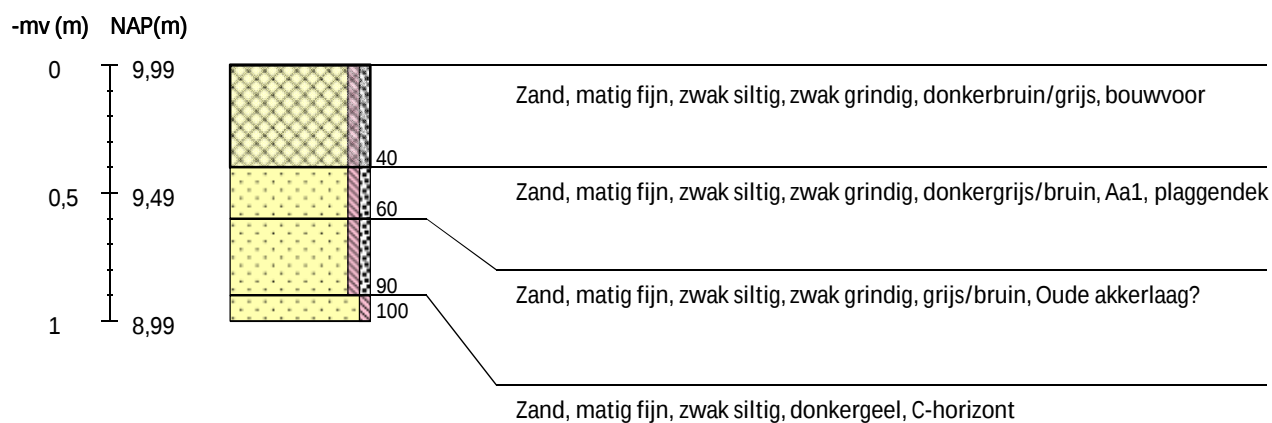
Boring 1 RD-coördinaten: 465047/148715 - Edelmanboor Ø 15 cm

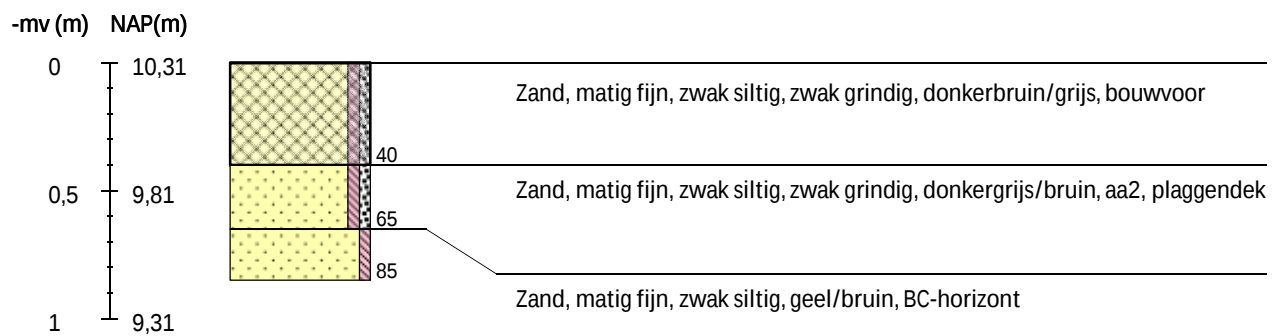
Boring 2 RD-coördinaten: 465031/148696 - Edelmanboor Ø 15 cm

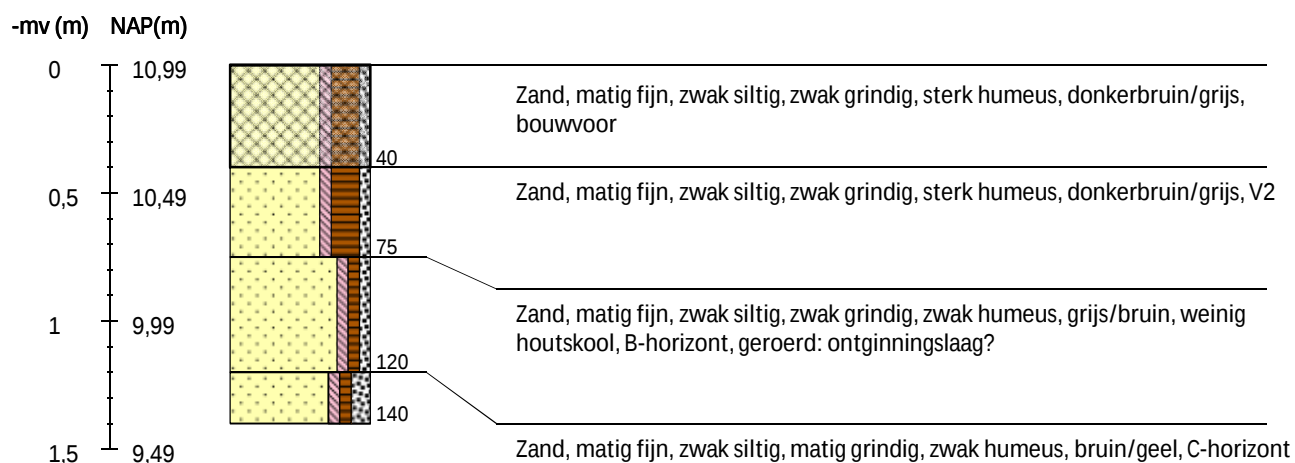
Boring 3 RD-coördinaten: 465010/148694 - Edelmanboor Ø 15 cm

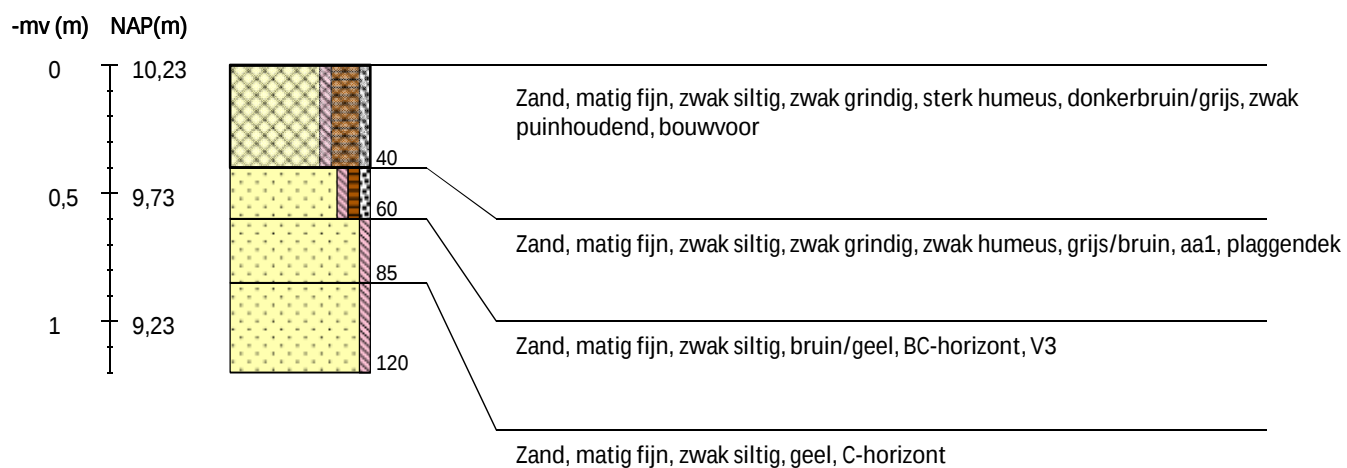
Boring 4 RD-coördinaten: 465024/148711 - Edelmanboor Ø 15 cm

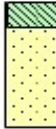
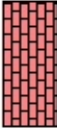
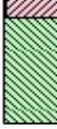
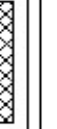
Boring 5 RD-coördinaten: 465027/148735 - Edelmanboor Ø 15 cm

Boring 6 RD-coördinaten: 465011/148717 - Edelmanboor Ø 15 cm

Legenda (conform NEN 5104, boorbeschrijvingsnorm van NITG-TNO en ASB)

Zand Zand, zwak siltig Zand, matig siltig Zand, sterk siltig Zand, uiterst siltig Zand, kleilig	Veen Veen, mineraalarm Veen, zwak kleilig Veen, sterk kleilig Veen, zwak zandig Veen, sterk zandig	Diversen Verharding Water Zandmediaan uiterst fijn < 105 µm zeer fijn 105 - < 150 µm matig fijn 150 - < 210 µm matig grof 210 - < 300 µm zeer grof 300 - < 420 µm uiterst grof 420 - < 2000 µm
Klei Klei, zwak siltig Klei, matig siltig Klei, sterk siltig Klei, uiterst siltig Klei, zwak zandig Klei, matig zandig Klei, sterk zandig	Grind Grind, zwak zandig Grind, matig zandig Grind, sterk zandig Grind, uiterst zandig Grind, siltig	Zandsortering goed gesorteerd D₆₀/D₁₀ < 1,8 matig gesorteerd D₆₀/D₁₀ 1,8 < 3 slecht gesorteerd D₆₀/D₁₀ > 3
Leem Leem, zwak zandig Leem, sterk zandig	Overige toevoegingen zwak humeus matig humeus sterk humeus zwak grindig matig grindig sterk grindig verstoorde laag	Kalkgehalte kalkloos geen opbruising kalkarm minder dan 0,5% CaCO₃ ca. 0,5 - 1 à 2 % CaCO₃ hoorbare opbruising, kalkrijk circa 0,5 - 1 à 2 % CaCO₃ zichtbare opbruising, 1 à 2% CaCO₃ Begrenzing onderliggende laag scherp overgangsgebied < 0,3 cm onscherp overgangsgebied 0,3 - < 3 cm diffuus overgangsgebied 3 cm - < 10 cm Inclusies/archeologische indicatoren weinig < 1% matig 1-10% veel > 10%